

APEL

**Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 23 marca 2022 r.**

do Instytucji Unii Europejskiej w sprawie kryzysu migracyjnego

Polskę oraz inne kraje środkowoeuropejskie dotyka kryzys uchodźczy, którego skala i dynamika jest w Europie bez precedensu od czasu zakończenia II Wojny Światowej. W ciągu niespełna trzech tygodni Polska przyjęła około półtora miliona osób uciekających z Ukrainy w wyniku konfliktu zbrojnego, z których niemal połowa to dzieci. Są to ludzie, których brutalna rosyjska agresja z dnia na dzień wypędziła z ojczystej ziemi, pozbawiając domów i środków do życia. Na horyzoncie nie widać sposobu na szybkie zakończenie rosyjskiej agresji. Z dnia na dzień narasta jej brutalność, dramatycznie pogarsza się sytuacja ludności cywilnej, którą rosyjscy najeźdźcy, nie mogąc poradzić sobie z ukraińskim wojskiem, świadomie czynią celem zbrodniczych ataków przy użyciu coraz bardziej niehumanitarnych środków. Pojawiają się groźby użycia na Ukrainie broni masowego rażenia.

W tej sytuacji i przy tej dynamice ukraińskiego kryzysu uchodźczego może on bardzo szybko osiągnąć skalę i dramatyzm kryzysu syryjskiego. Warto mieć na uwadze, że w jego wyniku tylko do Turcji napłynęło około 3.5 miliona syryjskich uchodźców. Efektem było bezprecedensowe wsparcie Unii Europejskiej dla Turcji, której przekazano 6 miliardów euro pomocy finansowej w ramach tzw. Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji (the Facility for Refugees in Turkey). Środki te Turcja otrzymała w dwóch transzach po 3 miliardy euro w roku 2017 oraz 2019. Są one przeznaczone na kompleksowe zaspokajanie potrzeb uchodźców przyjmowanych w Turcji, w tym na pomoc humanitarną, edukację, zdrowie, niezbędną infrastrukturę komunalną oraz wsparcie społeczno-gospodarcze.

Dziś pilnie potrzebne są analogiczne działania Unii Europejskiej, aby stawić czoła kryzysowi ukraińskiemu. Ten kryzys jest ogromnym wyzwaniem nie tylko dla Polski, ale dla całej Europy. Ukraiński kryzys uchodźczy roku 2022 nakłada się w sposób naturalny na deficyt rozwiązań systemowych - zarówno w kontekście organizacji recepcji osób uciekających z Ukrainy w wyniku konfliktu zbrojnego i ich relokacji w Polsce, jak i planowania dalszych kroków, takich jak zabezpieczenia schronienia tymczasowego i długofalowego, zabezpieczenia odpowiednich środków na podstawowe potrzeby mieszkaniowe, zdrowotne i edukacyjne. Za szereg wymienionych wyżej obszarów odpowiedzialne są samorządy lokalne, które muszą radzić sobie z gwałtownie narastającymi problemami. Żaden kraj europejski nie podołałby samodzielnie wyzwaniom o tej skali i dynamice. Przez pierwsze dni odpowiedzią na dramat osób uciekających z Ukrainy w wyniku konfliktu zbrojnego, były

przede wszystkim podejmowane spontanicznie, w odruchu serca, działania oddolne, za którymi stoją obywatele naszego kraju, organizacje pozarządowe oraz lokalne i regionalne samorządy. To ogromny potencjał i siła naszego kraju. Ale przy tej skali wyzwań potrzebne jest wsparcie całej Europy oraz skoordynowane wyposażenie polskich organizacji pozarządowych oraz samorządów w dodatkowe możliwości działania, niezbędne, aby mogły one radzić sobie z kryzysem zarówno w perspektywie najbliższych tygodni i miesięcy, jak również lat.

Wielkie kryzysy humanitarne nie są, z globalnego punktu widzenia, żadnym novum. Istnieją podmioty wyspecjalizowane w takich kryzysach, które posiadają ekspertyzę w zakresie organizacji logistyki procesów recepcyjnych i osiedleńczych oraz odpowiednie procedury. Tu wskazać można zarówno agendy międzynarodowe, takie jak UNHCR - agenda ONZ ds. uchodźców, jak i całe instrumentarium Unii Europejskiej, które powinno być natychmiast i z całą mocą uruchomione. Potrzebny jest co najmniej podobny poziom mobilizacji zasobów – jeśli nie większy – jak w przypadku wspomnianej reakcji instytucji Unii Europejskiej na kryzys uchodźczy w Turcji.

Z perspektywy samorządów lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych w Polsce ważne jest, aby wsparcie Unii Europejskiej w maksymalnym stopniu i w możliwie bezpośredni sposób trafiało właśnie do nich. Samorządy i organizacje pozarządowe - świadczy o tym doświadczenie Polski - mają kluczowy potencjał pod względem zdolności i zasobów organizacyjnych oraz rozpoznania potrzeb w bezpośrednim kontakcie z uchodźcami. To one działają obecnie na pierwszym froncie i dźwigają na swoich barkach - wraz z poszczególnymi mieszkańcami, którzy przyjęli osoby uciekające z Ukrainy w wyniku konfliktu zbrojnego, pod swój dach – zasadniczy ciężar kryzysu. Potrzebują jednak pilnego wsparcia finansowego i specjalistycznego know-how. Polskie samorządy we współpracy z rządem oraz organizacjami pozarządowymi posiadają zdolności i doświadczenie, aby efektywnie zagospodarować niezbędną pomoc Unii Europejskiej i dostarczyć środki wsparcia bezpośrednio potrzebującym. Polskie samorządy udowodniły swoją sprawność pod tym względem, między innymi realizując w sposób wzorcowy kilka kolejnych edycji regionalnych programów operacyjnych. Polskie samorządy we współpracy z organizacjami pozarządowymi są przygotowane instytucjonalnie, kadrowo i proceduralnie, aby – korzystając choćby ze wspomnianych doświadczeń w zakresie programowania i wdrażania Polityki Spójności UE - podjąć wyzwania związane z przyjęciem i zagospodarowaniem pomocy Unii Europejskiej, niezbędnej dla poradzenia sobie z tym ogólnoeuropejskim kryzysem uchodźczym.

Olgierd Geblewicz

Prezes Zarządu

Związku Województw RP